

El misteri de l'estany

Algunes claus de la música de Banyoles

Banyoles i la seva comarca són una terra de misteris. Més ben dit, una terra de mites i misteris. L'estany i el seu entorn alimenten fenòmens que avui dia no tenen cap explicació. Un d'aquests fenòmens és el per què una comarca tan petita i allunyada dels grans centres culturals s'ha convertit, des de fa dècades, en un brollador artístic tan continu, singular i plural. En l'àmbit musical, la ciutat ha destacat per acollir propostes musicals independents, genuïnes, que caminen gairebé sempre pels marges de la comercialitat. Analitzar quins són els motius de la manera de fer banyolina és una feina gairebé impossible, però el que sí que es pot afirmar és que els banyolins i banyolines sempre han sabut absorbir i assimilar les propostes artístiques més modernes, modificar-les i fer-les seves.

És a dir, «banyolitzar-les». I com ho fan, això? Doncs afegint al còctel una miqueta de comarcalitat —sobretot ens els girs lingüístics—, un pessic d'excentricitat i una observació irònica de la vida.

XAVI TEIXIDOR > TEXT

Des d'un punt de vista històric, el rock i el pop entren a Banyoles als anys seixanta, però és amb la mort de Franco i amb l'arribada de la democràcia quan comença realment l'explosió del rock al Pla de l'Estany. A principi dels anys vuitanta va florir a la ciutat un fort interès pels estils musicals que procedien del rock, tant el d'influència anglesa o nord-americana com el procedent de Madrid i la seva «mo-

vida»; de part catalana, la influència principal arriba de la mà de Jaume Sisa i de Pau Riba. Els músics, molts d'ells autodidactes, van prendre com a models els grups que arribaven a través de les ràdios i, els més afortunats, de discos i revistes que adquirien a l'estranger, com és el cas de Lluís Cos-

>> *Cobi reinterpretat en un disc de Rouse.*

Una font d'influència important també van ser els pubs musicals que existien a l'època a Banyoles, com el Magrill's o el Club 20

tabella, de Kitsch, que afirma que gràcies a les estades de la seva germana a l'estranger podia adquirir discos que aquí era impensable trobar en aquell moment, i que es van convertir en cabdals per teixir el seu futur discurs musical. Segons Tomàs González (I-6) i Balta Navarro (Líquid), una font d'influència important també van ser els pubs musicals que existien a l'època a Banyoles, com el Magrill's o el Club 20, que punxaven música que anava des dels Beatles a Pink Floyd, passant pels Stones i Creedence, o grups de la «movida» madrilenya, fet que va impulsar molts joves a adoptar un nou estil de vida basat en la imatge i la música dels seus ídols. Tot això va derivar en l'aparició de moltes bandes dedicades al pop rock, com els Lokus, Xarxa, Isis, els Dandies o l'Orquestra de Sant Martírià, que avui dia ha reprès la seva activitat musical.

La creació musical banyolina d'aquells anys també va fortament lligada als dos centres de formació secundària que existien a la comarca en aquell temps. «L'Insti» i «la Profe» es convertiren en els principals nius de gestació de grups d'estils que anaven del pop i el rock al *punk* i el *hardcore*. A la Profe hi neixen grups com Líquid, Lokus o els Fulano de Tal, i a l'Insti apareixen els HHH, els Stornuts o els Dandies, que amb el temps es convertirien en Kitsch. Segons Costabella, de Kitsch, avui dia els instituts ja no són aquella font de grups que va ser trenta anys enrere. Ni són tampoc els aparadors musicals que van arribar a ser, ja que era a les festes d'institut que feien per sant Tomàs (festa dels estudiants) a l'antic teatre dels Catòlics on els grups podien mostrar el seu art en públic.

Aquella era l'època del «fes-ho tu mateix», i d'actuacions a festes de barri, a càmpings i a bars com el Magrill's o als Catòlics, sempre obert als grups banyolins, i que s'ubicava on hi ha ara l'Auditori de l'Ateneu i el seu bar, que són els centres municipals on avui dia es pot gaudir de música en directe. Els escassos recursos tècnics i econòmics que existien obligaven els grups a fer malabarismes casolans per poder gravar les seves maquetes. D'altra banda, els cartells que anunciaven els concerts eren petites joies artístiques que mostraven la relació que sempre ha existit entre les arts plàstiques i la música a Banyoles.

JAUME RIBERA

STEFFI GABRIELLE TEMPESTI

La dècada dels noranta

Una dècada més tard, aquest moguda musical gestada als vuitanta va convertir el Pla de l'Estany en una de les comarques amb més grups de rock de Catalunya. Els locals de Mata —unes granges convertides en petits locals— acollien molts joves amb inquietuds musicals. Hi tocaven grups com Xuxu de Pus, Habeas Corpus i Pulmons Negres.

>> *Kitsch, a dalt, el 1989, i a sota, en una imatge recent, abans de tornar a ser trio.*

En els anys vuitanta, Banyoles va ser una de les ciutats que va tenir més grups amb enregistraments discogràfics

cases ocupades que van existir a la Banyoles post-olímpica. Aquella època, Banyoles va ser una de les ciutats que va tenir més grups amb enregistraments discogràfics: HHH es convertien en referents del *hardcore* europeu, amb discos que avui dia es consideren de culte, com per exemple *Homo Homini Lupus* o *Deep Wound*, cantat en anglès, amb un estil més melòdic i signat com a Rouse. La banda de *trash* Pulmons Negres també enregistra dos discos, i el pop rock d'I-6 (els antics Isis dels vuitanta) es fa present en l'escena del rock català amb el disc *Segueix el Joc*, produït per Pep Sala, de Sau, grup de qual seran taloners durant tota una gira. Dins d'aquesta òrbita apareix el disc *Tu Rai*, de Zoo-il·lògics, i els discos d'Apus i Terratèmol. La vessant musical més *indie* ve de la mà de formacions com Dissonance o de Lothar Shapiro. Per la seva banda, Fang, el projecte de Met García i Mariona Aupí, grava quatre discos i es converteix en una de les formacions més aplaudides per la crítica i el públic de tot l'Estat.

Amb tot, la banda que més ha influenciat els músics banyolins i que més repercussió ha tingut arreu de Catalunya ha estat Kitsch, el grup de Lluís Costabella i Joan Pairó. Aquesta formació ha gravat discos que s'han convertit en imprescindibles per estudiar la música al nostre país: un discurs líric mai sentit en llengua catalana i una música que fa mal, intriga i obsessiona alhora. Avui dia, Kitsch continua treballant des de l'autogestió més convençuda: gravant, distribuint i rescatant material antic des del seu lloc web.

A d'altres granges i espais habilitats com a locals hi tocava gent com Josephine Libido, Achtung, Freud, Kermit i d'altres grups que aportaven una riquesa musical i estilística que es mani-

>> El grup Praga i, a sota, Fang. A la dreta, HHH, disc compartit amb Vitu's Dance. A la darrera imatge, el disc *Segueix el joc* del grup I-6.

festava a les festes de barris, a les discoteques com l'U (més tard l'L-7) o el Blau, als bars com l'Europa o a les

Bona salut rockera

Tot el camí fet per tants i tants grups de joves ha permès que avui dia Banyoles continuï tenint una bona salut rockera. En altres paraules: la inquietud no ha perdut força. El rock i totes les seves branques es mantenen amb fermesa, a Banyoles. L'autoedició és una característica de la música banyolina. En aquest camp, hi podem trobar els irreductibles *indies* de Morgat Morgat, el *hardcore* d'NDR, el metall de 5 elements o Aladecorb, el pop d'aire folk de Laforet, la música d'autor de Panxi Badii i la força de grups joves de *punk* i *ska* com Rescat. La Senyoreta Descalça —projecte de Pol Valero, excomponent de Jamboree Gang— ha guanyat darrerament diversos premis (són

La banda que més ha influenciat els músics banyolins i que més repercussió ha tingut arreu de Catalunya ha estat Kitsch, el grup de Lluís Costabella i Joan Pairó

finalistes del concurs internacional Woolf Festival) i acaben de realitzar el seu primer disc, que ha comptat amb la col·laboració de Jaume Pla (Mazoni) i de Cris Juanico. Pel seu costat sempre s'ha de destacar la feina de Carles Sucarrats al capdavant de Praga, grup que ha enregistrat quatre discos i que actualment té més presència arreu del territori.

Amb tot, l'arribada de les noves tecnologies ha modificat les regles del joc, i el seguiment de la salut musical dels grups ja no es pot valorar a partir dels seus discos. Les bandes banyolines, com la resta de grups d'arreu, també han canviat els seus hàbits de treball, i tots caminen pels camps de l'autogestió per a la producció i distribució de la seva feina —utilitzant les eines que proporciona Internet—, i més encara quan la ciutat ha perdut locals de música en directe. Perquè actualment, a banda dels equipaments municipals (l'Auditori o el bar de l'Ateneu, que realitzen una ferma tasca de promoció musical) o de les festes de Sant Martíria o la Mare de Déu d'Agost, hi ha pocs espais on la música rock tingui cabuda. Poques iniciatives existeixen avui dia que tinguin en compte el rock. El bar La Patagònia és un dels únics llocs de caràcter privat on els músics de qualsevol estil musical són benvinguts. I és que a la gent li continua agradant sentir música en directe, sobretot si tenim en compte que els espectacles del festival Aphònica (que es duen a terme cada estiu a Banyoles) tenen una bona acceptació de públic.

Segons Carles Sucarrats, de Praga, «el problema resideix principalment en els entrebancs legals que han d'esquivar els locals per poder organitzar concerts de rock, o el fet d'haver d'estar donat d'alta a la Seguretat Social, que impossibilita que molts músics amateurs puguin pujar de manera esporàdica als escenaris pels inconvenients que això suposa». Pol Valero (La Senyoreta Descalça) també troba a faltar espais comuns on tots els grups banyolins puguin actuar de forma continuada per mostrar les seves creacions. En aquesta direcció apunta també el comentari de Sucarrats, que afirma que els grups banyolins podrien comparar-se als de «l'escuderia de la Bisbal» pel que fa a la qualitat de les seves propostes, però la diferència rau en el fet que els del Baix Empordà tenien un local que els acollia contínuament i permetia la col·laboració entre ells (el pub

Tràmit), i la bona feina d'una discogràfica (Bankrobber) de gent del poble que va confiar en ells per al seu catàleg.

Per a molts músics de rock de la ciutat caldria alguna eina de promoció que fes més present la música banyolina al món. Es tractaria d'eines com el projecte Sonora, que va ser un bon intent de promoció de grups locals, però reformulades i adequades als nous temps. En definitiva, s'hauria de plantejar un espai participatiu i cooperatiu que mostrés amb eines d'avui dia la força artística i creativa que tenen els grups de Banyoles.

Xavi Teixidor és músic i editor.

>> *A dalt, Jamboree Gang.*
A sota, La Senyoreta Descalça.

Les bandes banyolines també han canviat els seus hàbits de treball i caminen pels camps de l'autogestió per a la producció i distribució de la seva feina